

RIP collega James Foley
Stop het geweld tegen
journalisten en burgers!

Freelancers aanvaarden nieuw kadercontract Mediahuis niet
Regering-Bourgeois wil private omroepen en nieuwe media stimuleren
Bart Dobbelaere: 'deredactie.be is geen eerlijke concurrentie'
Uitgevers ijveren voor gedeeltelijke fiscale vrijstelling journalistenlonen
En Bart Steenhaut: 'Muziek en schrijven lagen me meer dan studieboeken'

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 181 - 29 augustus 2014 - verschijnt maandelijks - v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Freelancers weigeren nieuw contract bij Mediahuis	4
Uiteindelijk 36 journalisten ontslagen bij Mediahuis	5
BBI zit almaar meer freelancers in de nek	5
Regering-Bourgeois zet in op private en nieuwe media	6
Uitgevers vragen fiscale vrijstelling journalistenlonen	6
SERVICE	
Lunchmeeting journalisten – jeugdwerkers	5
Debat DeBuren over de journalist-ondernemer	6
Nieuwe vormingscyclus voor freelancers	7
Vragen aan en antwoorden van het VVJ-secretariaat	8-9
Persprijs voor beste culinaire journalistiek	9
Fonds Pascal Decroos presenteert nieuwe deadlines	12-13
VVOJ-conferentie in Kortrijk op 8-9 november	16
IN GESPREK	
Bart Dobbelaere: ‘We moeten relevant zijn én snedig’	10-11
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Bart Steenhaut: ‘De marketing dicteert te veel’	14
ONDER EMBARGO	15
SCHEEF BEKEKEN	15

Moord op James Foley treft alle journalisten wereldwijd

De ongelooflijk brutale moord op Amerikaans verslaggever James Foley laat geen enkele journalist onberoerd. Voor de slachting tekende een Britse moslimfanaat, lid van de terreurgroep ISIS (Islamic State of Syria and Iraq).

James Foley (40) bracht veelvuldig verslag uit over het Midden-Oosten. Hij werkte voor diverse media, waaronder de Amerikaanse nieuwssite Globalpost en het Franse persagentschap AFP. In het kader van de Libische burgeroorlog, die hij eveneens volgde, werd hij in 2011 al voor 40 dagen gegijzeld. Sinds 2012 was Foley opnieuw vermist, dit keer in Syrië. 635 dagen na zijn tweede ontvoering volgde dan die vreselijke publieke terechtstelling in de woestijn.

Vandaag is Syrië voor journalisten het meest gevaarlijke land ter wereld. Ruim zestig collega's vonden er de dood; een twintigtal zijn er vermist.

De Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) roept naar aanleiding van Foley's dood opnieuw op tot een betere bescherming van journalisten, in de Arabische regio en elders. Een onderdeel daarvan is dat de plegers van aanslagen op journalisten hard worden gestraft.

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Poï DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Cathy Pletinckx
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes-Roels
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-roels.be

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

BESPAREN ?

Sinds eind juli zijn we een Vlaamse regering rijker, met een toch wel verrassende samenstelling. Dat sp.a uit de boot ging vallen, stond in de sterren geschreven. Maar dat Open VLD via een achterdeur de meerderheid van N-VA en CD&V zou versterken, was een verrassing. De Vlaamse regering zit nu met een monstercoalitie: een royale meerderheid tegenover een kleine maar felle oppositie van sp.a, Groen en het gedecimeerde Vlaams Belang.

En die nieuwe Vlaamse regering wordt een besparingsregering. De kaasschaaf van de vorige ploeg is opgeborgen en vervangen door een snoeimes en zelfs een hakbijl. Na het investuurdebat in het Vlaams parlement sijpelden de eerste onheilspellende cijfers al binnen. Veel sectoren staan op hun achterste poten en vrezen het ergste voor hun toelagen en werkingsmiddelen. Ook de media dreigen niet te ontsnappen.

Nog een verrassing was de nieuwe minister van (onder meer) Media en Cultuur: Sven Gatz. Hem kennen we als een gedreven parlementair met ruime ervaring, iemand die nooit een blad voor de mond neemt. Hij staat nu voor de enorme uitdaging om in de gevoelige sectoren media en cultuur de beoogde besparingen te realiseren.

Concrete maatregelen hangen nog wat in de lucht, maar duidelijk is wel dat de openbare omroep opnieuw moet saneren – voor de zoveelste keer. Zo laait opnieuw de discussie op over de kerntaken van de VRT in een concurrentieel medialandschap. Hopelijk laat de nieuwe minister zich niet teveel inspireren door zijn liberale partijgenoot Bart Tommelein, die vaak ongenueanceerd en agressief de ene na de andere aanval lanceert op de VRT. In ons Vlaamse mediabestel moet er plaats zijn voor alle soorten omroepen.

Maar goed, dat er een krimpbeving aankomt, is voor iedereen wel duidelijk nu. Ook wij, als beroepsvereniging van journalisten, hebben daarom onmiddellijk een onderhoud met de nieuwe Mediaminister gevraagd. Om hem duidelijk te maken waar onze prioriteiten liggen. En om hem ervan te overtuigen dat de schamele overheidssubsidie waarmee we als VVJ allerlei wettelijke opdrachten vervullen onmogelijk kan worden verminderd. Onze werkingsmiddelen zijn nu al te beperkt. Ook al omdat we er een punt van maken het lidmaatschap zo democratisch mogelijk te houden en betaalbaar voor elke journalist.

In de mediasector gaat er vandaag heel wat overheidsgeld om. Sommigen hebben de voorbije jaren niet mogen klagen over een gebrek aan financiële input. De VVJ daarentegen heeft het steeds met beperkte, ongewijzigde middelen moeten doen. En dat terwijl het beroep op haar diensten – vanwege journalisten maar ook talloze niet-journalisten én de overheden zelf – almaar toegenomen is. Wellicht kan de nieuwe minister, veeleer dan op onze toelage te besparen, een herschikking van zijn begroting overwegen.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ / AVBB

(Foto Eric Vidal)

Freelancers in de clinch met Mediahuis

Pol Deltour

In volle zomervakantie heeft Mediahuis aan zijn freelancejournalisten nieuwe samenwerkingsovereenkomsten voorgelegd. Dat was nodig nu hun opdrachtgever niet langer Corelio of Concentra is, aldus Mediahuis. Maar de nieuwe overeenkomsten bevatten een reeks bepalingen die voor de freelancers onaanvaardbaar zijn. Velen weigeren dan ook het nieuwe 'wurgcontract' te tekenen zolang Mediahuis niet heeft overlegd over aanpassingen met de VVJ, JAM en SOFAM.

Nog slechter nieuws bracht de voorbije zomer voor een honderdtal andere freelancejournalisten die tot nu voor een Corelio- of Concentrakrant werkten. Zij vernamen dat Mediahuis de samenwerking met hen beëindigt. Soms bereikte dat nieuws hen overigens slechts via een omweg, toen bleek dat collega's wel een nieuw contract kregen voorgelegd en zij niet.

Maar ook het tweehonderdtal journalisten dat een nieuw contract kreeg aangeboden, voelde zich koud gepakt. Niet alleen schotelde Mediahuis hen de nieuwe overeenkomst pal in het midden van de zomervakantie voor, bovendien zette het op velen druk om meteen te tekenen. Zoniet zou men op 'non-actief' worden gezet.

Overigens, aldus Mediahuis, bevatte het nieuwe contract toch geen nieuwe elementen in vergelijking met de vroegere overeenkomsten met Corelio, Concentra of De Vlijt.

Een grondige analyse van de nieuwe standaardovereenkomst door VVJ, JAM en SOFAM gaf een ander beeld te zien. Naast de overname van bestaande slechte bepalingen, bleek dat de nieuwe overeenkomst op diverse punten nog slechter

scoorde. Zo zou de freelancejournalist nu de auteursrechten op al zijn werk overdragen aan vier krantentitels in plaats van één, en dit zonder bijkomende vergoeding.

VVJ, JAM en SOFAM maakten hun bedenkingen over aan de Mediahuisdirectie, en werkten een eigen standaardcontract uit. Gehoopt wordt dat Mediahuis snel bereid zal zijn om rond de tafel te gaan zitten. In afwachting daarvan verklaarde een grote groep freelancers het aangeboden contract niet te tekenen.

Dramatische vergoedingen

Bijzonder misnoegd zijn de journalisten – zowel schrijvende als fotografen – over de totale overdracht van auteursrechten die Mediahuis eist. Zowel binnen de eigen krantengroep – voor alle krantentitels dus – als ver daarbuiten zouden artikelen en foto's onbeperkt kunnen worden geëxploiteerd. Daar staat voor de freelancejournalist zelf geen enkele tarievenverhoging tegenover. En laat die vergoedingen nu al dramatisch laag liggen...

Of wat dacht u van **€ 1 voor een 'aankondiging'**? Voor een 'kort nieuwtje': **€ 1,5**. Voor een 'kort nieuwsbericht': **€ 4**. Voor een 'kort rechtbankverslag' of een 'kaderstuk': **€ 6,7**. Voor een 'uitgewerkt nieuwsbericht': **€ 10**. Voor een 'in-

terview', 'nieuwsstuk met verschillende invalshoeken' of 'uitgewerkt rechtbankverslag': **€ 15**. Voor een 'uitgewerkt interview' of 'reportage met grote nieuwswaarde': **€ 20**. Voor een 'ruim uitgewerkt interview' of 'reportage die opvalt door hoge nieuwswaarde': **€ 30**. Voor een 'weekendinterview' of 'uitzonderlijke reportage': **€ 75**. Voor de volledigheid: dit zijn de vergoedingen voor journalisten in bijberoep. Erkende beroepsjournalisten mogen op die vergoedingen 20% extra aanrekenen.

Voor fotografen is de situatie niet beter. Een kleine bestelling, van maximaal drie beelden, kan **€ 45 opleveren als Het Nieuwsblad de opdrachtgever is, en € 42 als de opdracht**

uitgaat van *Gazet van Antwerpen* of *Het Belang van Limburg*. Bij grote bestellingen, van meer dan twintig foto's, kan de vergoeding oplopen tot respectievelijk **€ 225 en € 200**. "Onverantwoord lage bedragen", reageren talloze fotografen. "Hiermee krijgen we nauwelijks onze belastingen en sociale zekerheidsbijdragen betaald, laat staan de investeringen in materiaal. Als we dit aangaan, tekenen we ons eigen faillissement."

Freelancejournalisten moeten van Mediahuis al hun auteursrechten onbeperkt overdragen, zonder dat daar bijkomende vergoedingen tegenover staan.

(Foto Belga)

Aansprakelijkheid

Mediahuis speculeert met de standaardovereenkomst overigens voluit op een vergoeding in de vorm van auteursrechten, en dit voor het volledige bedrag. Auteursrechten genieten van een fiscaal voordeelregime, en wellicht ziet de uitgever daarin een excuus om de vergoedingen zo laag te kunnen houden. Toch speelt Mediahuis op dit punt met vuur, net zoals de freelancer die deze vergoedingswijze zou aangaan overigens. De fiscus liet immers al herhaaldelijk verstaan dat ze een dergelijke betaling in 100% auteursrechten nooit zal aanvaarden. Meer en meer freelancejournalisten krijgen in dit verband de BBI in hun nek (zie pagina 5).

Tot slot bevestigt het nieuwe standaardcontract nogal vlotjes de praktijk dat eindredacties vrij kunnen beschikken over het werk dat freelancers inleveren. Nergens wordt bepaald dat de journalist recht heeft op goedkeuring van – of zelfs maar overleg over – aanpassingen of nieuw gebruik van zijn bijdragen. Dit is des te problematischer nu het nieuwe contract elke gerechtelijke aansprakelijkheid voor de publicatie bij de freelancejournalist legt. Meer nog: hij of zij wordt gedwongen om Mediahuis als uitgever volledig te vrijwaren voor klachten of vorderingen van een derde.

Almaar meer journalisten krijgen BBI over de vloer

Steeds meer freelancers krijgen te maken met de BBI (Bijzondere Belastinginspectie), nadat ze bij de fiscus hun journalistieke inkomsten volledig als auteursrechten hebben aangegeven. Auteursrechten genieten een fiscaal voordeelregime. Bovendien hebben de Vlaamse uitgevers freelancejournalisten de voorbije jaren systematisch gedwongen om op die wijze vergoed te worden.

Van overheidswege is er evenwel steeds voor gewaarschuwd klassieke prestatievergoedingen niet zomaar in auteursrechten om te zetten. De VVJ heeft freelancers dan ook altijd aangemaand tot grote voorzichtigheid. Zelf werkte de VVJ – toen nog samen met de uitgevers – een betalingsregeling uit met 70% honorarium en 30% auteursrechten. Maar de uitgevers hebben dat akkoord niet willen toepassen zolang de overheid het niet bekrachtigde.

De BBI speelt het nu keihard. Aangiften in 100% auteursrechten worden verworpen, en op de fout aangegeven bedragen wordt soms meteen een belastingverhoging van 50% geheven. Daar bovenop riskeren de betrokken journalisten straks ook nog fikse achterstallen en boetes inzake sociale zekerheidsbijdragen te moeten ophoesten. Weliswaar gaat de BBI ook nog na in hoeverre de Vlaamse mediahuizen, die hun journalisten integraal in auteursrechten betalen, niet mee verantwoordelijk zijn voor de verkeerde aangiften.

De VVJ blijft, samen met de uitgevers trouwens, bij de overheid fors aandringen op duidelijkheid over het fiscale statuut van journalistieke auteursrechten. Naar verluidt beschouwt Financiën het dossier intussen als 'prioritair'. (PD)

Fusie Mediahuis kost uiteindelijk 36 vaste journalisten hun baan

De operatie-Mediahuis, waarbij de krantenactiviteiten van Corelio en Concentra worden gebundeld, heeft uiteindelijk aan 36 loontrekkende journalisten hun baan gekost. De ontslagen situeren zich bijna uitsluitend bij *Gazet van Antwerpen* en *Het Nieuwsblad*, waar respectievelijk 17 en 15 journalisten verdwijnen. Bij *Het Belang van Limburg* moesten vier journalisten weg.

In het totaal sneuvelden bij de krantenfusie 139 jobs. Zowat een kwart daarvan situeert zich dus op de redacties.

Van de 36 journalisten die verdwijnen maken er 17 gebruik van swt (werkloosheid met bedrijfstoelage, het vroegere bruggensioen). Elf journalisten zijn gedwongen ontslagen. Acht anderen zijn vrijwillig vertrokken, ingaand op een niet oninteressant voorstel van de directie. Op het totale aantal ontslagen van 139, zijn er 60 naakte ontslagen, 50 swt's en 29 vrijwillige vertrekken.

Vooraf bij *Gazet van Antwerpen*, waar door opeenvolgende herstructureringen in het verleden al veel oudere journalisten waren verdwenen, vielen gedwongen ontslagen te noteren: acht in het totaal. Vijf anderen vertrokken met swt, nog vier namen er vrijwillig ontslag.

Het Nieuwsblad zag tien collega's met swt vertrekken. Drie journalisten vertrokken vrijwillig, twee werden er gedwongen ontslagen. De vier ontslagen bij *Het Belang van Limburg* omvatten twee swt's, een gedwongen ontslag en een vrijwillig vertrek.

Nog noteren dat niet alle vertrekken onmiddellijk ingaan. Enkele van de betrokken journalisten blijven zelfs nog tot 2016 in dienst. (PD)

Netwerklunch woordvoerders uit de jeugdsector – journalisten

Leg contact met woordvoerders die bezig zijn met jeugdwerk, jeugdbeleid, kinderen en jongeren...

De Ambrassade en de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) organiseren op woensdag 15 oktober een netwerklunch met communicatieverantwoordelijken uit de jeugdsector enerzijds, geïnteresseerde journalisten anderzijds.

Onder het motto 'een persoonlijke babbel is soms meer waard dan 10 onpersoonlijke mails', krijgt u als journalist de kans om woordvoerders en communicatieverantwoordelijken uit de Vlaamse jeugdsector

te ontmoeten. Zij zijn bezig met jeugdwerk, jeugdbeleid, kinderen en jongeren... Het zijn de denkers en doeners van het jeugdbeleid van vandaag en morgen. De lunch is een ideale gelegenheid om te netwerken en nieuwe contacten te leggen.

De Ambrassade en VVJ organiseerden al soortgelijke netwerkbabbels. Met ruim 80 deelnemers hadden die altijd veel succes.

Over De Ambrassade

De Ambrassade zet de jeugd, het jeugdwerk, jeugdinformatie en het jeugdbeleid op de kaart. We versterken de positie van kinderen en jongeren in de samenleving en hebben een positieve impact op hun levenskwaliteit. We strijden voor een samenleving waarin kinderen en jongeren hun leven zelf in handen kunnen nemen. We versterken de kansen en kwaliteit van het jeugdwerk, jeugdinformatie en het jeugdbeleid.

Meer informatie: www.ambrassade.be

Praktisch:

- Woensdag 15 oktober van 13u tot 15u
- Koninklijke Vlaamse Schouwburg (bar), Arduinkaai 9, 1000 Brussel
(routebeschrijving: <http://www.kvs.be/nl/bereikbaarheid>)
- Er zijn broodjes en drank
- Graag inschrijven voor 6 oktober via de website van De Ambrassade

Vlaams regeerakkoord geeft prioriteit aan private media

De VRT moet afslanken, de private audiovisuele media zullen worden ondersteund, en ook 'nieuwe media' moeten kansen krijgen. Ziedaar enkele krachtlijnen uit het mediahoofdstuk van het regeerakkoord - Bourgeois.

De nieuwe Vlaamse regering erkent dat de mediasector een "grondige transformatie" ondergaat. In die context kondigt ze een beleid aan "dat een pluriform en evenwichtig landschap garandeert, dat de negatieve gevolgen van concentratie, verticale integratie en cross-mediale actie bestrijdt, dat verarming en verschraving van de content tegengaat, en dat de toegang tot een divers en kwaliteitsvol aanbod voor alle Vlamingen garandeert en betaalbaar houdt."

Daarvoor rekent de Vlaamse regering toch vooral op de private media, want voor de VRT wordt een krimpscenario in het vooruitzicht gesteld, met onder meer een "verdere daling van het personeelsbestand". De VRT staat een besparing van 27 miljoen te wachten tegen 2019. En ook tegenover de advertentiemarkt moet de openbare omroep zich terughoudender opstellen. De vraag is of ook de informatie-opdracht van de openbare omroep daar uiteindelijk niet onder zal lijden. Voor de regering-Bourgeois is "respect voor pluralisme en neutraliteit in alle programma's van de VRT trouwens een evidentie". Ze vindt in dat verband een "doorgedreven interne

en externe kwaliteitscontrole en rapportering" noodzakelijk. De private audiovisuele media wil de nieuwe Vlaamse regering extra kansen geven. En ook 'nieuwe' media kunnen op haar interesse rekenen. "We zullen onderzoeken hoe mediasubsidies en ondersteuning van papieren kranten meer mediumneutraal en toekomstgericht kunnen worden georganiseerd, ten gunste van kwalitatieve journalistiek." In die context kondigt de regering-Bourgeois een aanpassing aan van de werking van het MIX (Media Innovatie Centrum), dat nu in hoofdzaak technologische innovatie bij de klassieke mediahuizen ondersteunt. "De middelen van het MIX moeten terecht komen bij kleine, startende innovatieve ondernemingen."

Van de MediAcademie, die vorming voor onder meer journalisten organiseert, wordt gezegd dat zij "alle kansen moet krijgen om opleidingen aan te bieden op maat van alle mediasectoren". Het Fonds Pascal Decroos dan weer "moet voldoende slagkracht krijgen, zodat ook bredere redactionele projecten een beurs kunnen aanvragen." (LV/PD)

Uitgevers ijveren voor fiscale vrijstelling journalistenlonen

Vlaamse Nieuwsmedia, de koepelorganisatie van de Vlaamse krantenuitgevers, vraagt in haar memorandum aan de komende federale regering dat lonen van beroepsjournalisten voor 75 procent fiscaal worden vrijgesteld.

Het gaat om een idee dat eerder ook al door de VVJ naar voren werd geschoven als mogelijke steunmaatregel voor de perssector. VNM verwijst in zijn memorandum naar de gelijksoortige vrijstelling die geldt voor bedrijven die onderzoekers tewerkstellen. In hetzelfde verband vragen de Vlaamse krantenuitgevers dat de federale overheid eindelijk ook duidelijkheid geeft over de mogelijkheid om journalistieke vergoedingen om te zetten in fiscaal voordelige auteursrechten. Ook de VVJ dringt daar allang op aan (zie ook pagina 5).

Nog wat auteursrechten betreft, vraagt VNM dat de wet zou uitgaan van een vermoeden van overdracht door de journalist aan de nieuwsuitgever. Nu is het wettelijke uitgangspunt dat de journalist over al zijn auteursrechten beschikt, en dat het de uitgever toekomt een overdracht daarvan expliciet te bedingen. Op dit punt nemen VNM enerzijds, de VVJ en de JAM anderzijds een diametraal tegenovergestelde positie in. De journalistenverenigingen ijveren voor het behoud van de bestaande wetgeving.

Aan de Vlaamse overheid vraagt VNM nog het behoud van de subsidies voor het MIX (Media Innovatie Centrum), KIK (Kranten in de Klas) en de MediAcademie.

Wat de VRT betreft wordt gevraagd dat de "focus op beeld gerespecteerd blijft, waardoor de rol inzake geschreven nieuws duidelijk toekomt aan de commerciële mediabedrijven." En verder: "De nieuwsredactie van de VRT mag geen door de overheid gefinancierd marktverstoring gratis persbureau worden voor nieuwe digitale initiatieven." (PD)

Mediacafé | Journalistiek en ondernemerschap

Wat je zelf doet, doe je meestal beter! Ook in de journalistiek?

DO 16 oktober 2014 - 19:30 > 21:00
Zebrastraat | Zebrastraat 32, 9000 Gent

Ondernemerschap is een onderbelicht element in de journalistieke wereld. Toch wordt het voor een journalist steeds belangrijker om ondernemend te zijn. Er vallen massaontslagen bij de grote mediahuizen en door de evolutie naar een systeem dat werkt met freelancers wordt erkenning als beroepsjournalist almaar moeilijker. Hoe ondernemend moet een journalist zijn om nog aan de bak te komen?

Met **Mark Deuze** (hoogleraar Mediastudies UvA), **Karl van den Broeck** (Apache.be), **Sanne De Wilde** (fotograaf, *De Volkskrant*) en **Helena de Groot** (radiomaker, Klara) als moderator.

Gratis, reserveren aanbevolen:
www.deburen.eu of +32(0)2 212 19 30

Organisatie: deBuren, Fonds Pascal Decroos, VVOJ en Zebrastraat. Met de steun van de VVJ.

MEDIACADEMIE: Opleidingen voor zelfstandige journalisten in samenwerking met VVJ

Zowel startende als gevorderde freelancejournalisten kunnen opnieuw gebruik maken van aangepaste (na)vorming via Mediacademie Geschreven Pers, het opleidingsproject van de Vlaamse geschrevenpersuitgevers gesteund door de minister van Media. Deze opleidingscyclus wordt georganiseerd in samenwerking met VVJ.

LOCATIE VVJ / Huis van de Journalist – Zennestraat 21 – 1000 Brussel

INSCHRIJVINGEN Via mail naar info@mediacademie.be met vermelding van de opleiding (een of meerdere modules en/of basisvorming) en de volledige naam en opdrachtgever (uitgever) van de deelnemer. Inschrijvingen ten laatste vijf werkdagen voor start van de opleiding.

DOELGROEP Vrije toegang na inschrijving voor alle journalisten die freelancen voor een Vlaamse kranten- of magazine-uitgever, aangesloten bij de associaties Vlaamse Nieuwsmedia, The Ppress, UPP of VUKPP.

INFORMATIE www.mediacademie.be
info@mediacademie.be
(T) 02 558 97 64

1. Basisvorming voor startende freelancejournalisten

Datum & uur: Dagseminarie op zaterdag 4 oktober 2014, 10u-16u

Intro: Starten als freelance journalist

Wat typeert een freelance journalist? Ben ik geschikt als freelance journalist? Met hoeveel zijn ze? Hoe zit de markt ineen? Waar werken freelancers? Welke contracten zijn er? Hoe worden freelancers betaald? Wat is een goede prestatie? Hoe zit dat met een erkenning als beroepsjournalist? En wat met freelancen in bijberoep?
Inleider: Pol DELTOUR, VVJ

Ondernemen' voor beginnende freelancers

Ben ik geschikt als zelfstandige ondernemer? Welke basisverplichtingen heeft een freelance journalist? Quid ondernemingsnummer? Quid sociaal statuut? Quid btw? Quid inkomensbelasting? Financiële planning en rekening. Hoe voer ik mijn boekhouding? Hoe kies ik een boekhouder? Slim investeren. Faciliteiten voor startende zelfstandigen. **Inleiders:** Lieven VAN DE VELDE, Unizo en Ivan DECLERQ, VVJ

De visie van de uitgever-opdrachtgever

Wat verwachten uitgevers van freelance journalisten? Waar is er werk voor freelance journalisten? Hoe vergoeden ze freelance journalisten? Wat is een goede prestatie? **Inleider:** Werner SMEUNINX, Mediahuis

2. Thematische vormingsavonden

→ **MODULE Geldzaken**

Datum & uur: Donderdag 16 oktober 2014, 19u-22u

Oprachten, financieel statuut en auteursrechten, sociaal en fiscaal statuut. **Inleiders:** Pol DELTOUR, VVJ; Ivan DECLERCQ, VVJ en Bart TURELUREN, The Ppress

→ **MODULE Vennootschap**

Datum & uur: Donderdag 23 oktober 2014, 19u-22u

Kleine zelfstandige of vennootschap? Welke vennootschap? **Inleider:** Kristof WILLEKENS, Unizo

→ **MODULE Je aansprakelijkheid als journalist**

Datum & uur: Donderdag 13 november 2013, 19u-22u

Persvrijheid en beperkingen, juridisch-gerechtigde aansprakelijkheidsrisico's, link met deontologie, verzekering tegen beroepsfouten. **Inleiders:** Pol DELTOUR, VVJ en Sandrien MAMPAEY, Vlaamse Nieuwsmedia

→ **MODULE Gezond werken**

Datum & uur: Donderdag 20 november 2014, 19u30-22u

Hoe organiseer ik mijn werk? Naar een goede work/life-balance. Slim ontspannen en ontstressen. **Inleider:** Dr. Erna CLAES/Fenrir Consult

Elke dag weer beantwoordt het VVJ-secretariaat vragen van leden over hun beroepsstatuut, hun financiële of sociale situatie, hun aansprakelijkheid en nog veel meer. Hieronder een greep uit de vragen van de voorbije weken – en onze antwoorden daarop. Omdat dit mogelijk ook u vooruit kan helpen...

Ik word als freelancer opzij geschoven. Wat zijn mijn rechten?

Net zomin als een loontrekkende, heeft een freelancer werkzekerheid. Een opdrachtgever kan hem of haar dus steeds opzij schuiven. Alleen moet dat op een behoorlijke wijze gebeuren. Als VVJ vinden we dat ook freelancejournalisten met wie de samenwerking wordt beëindigd, aanspraak kunnen maken op een afscheidsgeregeling. Die kan bijvoorbeeld 3 maandvergoedingen omvatten, berekend op het gemiddelde maandbedrag dat de freelancer het laatste jaar verdiend heeft. Rechtbanken erkennen intussen een minimale vergoeding van 2 maanden.

Maar voor freelancers die een lange samenwerking met hun opdrachtgever achter de kiezen hebben, kan ook aan een vergoeding van bijvoorbeeld 6 maanden of meer worden gedacht. Zeker wanneer het gaat om gevallen van schijnzelfstandigheid. Een ander aandachtspunt betreft de auteursrechten op het geleverde werk. De vraag is of die tijdens de samenwerking correct werden overgedragen aan de opdrachtgever. Is dat niet het geval, dan kan de freelancer blijven beschikken over zijn werk. Voor elk hergebruik, bijvoorbeeld op GoPress, kan dan een vergoeding worden gevraagd. Hetzelfde geldt voor elk ander nieuw gebruik van artikel of foto.

Contacteer de VVJ of de JAM voor meer informatie.

Als gemeentelijk correspondent zou ik graag de verslagen krijgen van de schepencolleges die ik volg, alleen worden die me geweigerd. Volgens de gemeentesecretaris zijn de vergaderingen van het schepencollege niet openbaar, en dus ook de verslagen daarvan niet. Bovendien bevatten die verslagen veel privacygevoelige gegevens en zou het praktisch onmogelijk zijn die telkens te wissen. Maar hoe zit dat met de openbaarheid van bestuur?

Het Vlaams decreet van 26 maart 2004 op de openbaarheid van bestuur verplicht alle administratieve overheden in Vlaanderen om bestuursdocumenten ter beschikking te stellen van iedereen die daarom verzoekt. Weigering is mogelijk ter bescherming van privacy, economische geheimen of openbare veiligheid. Gemeenten lijken er inderdaad van uit te gaan dat ze het verslag van een collegezitting niet integraal moeten vrijgeven, ook niet aan een journalist.

Toch kan het geen kwaad te blijven aandringen, al was het maar op een synthese. Je kunt ook altijd hoger beroep indienen bij de Beroepsinstantie inzake Openbaarheid van Bestuur en Hergebruik van Overheidsinformatie: openbaarheid@vlaanderen.be of postadres Boudewijnlaan 30, bus 20, in 1000 Brussel.

Een alternatief is dat je een omwegje neemt: je vraagt inzage van de agenda van het schepencollege, en vervolgens puntsgewijs het zittingsverslag van de items die je interesseren.

Ook een agenda voldoet aan de definitie van 'bestuursdocument'. En ook hier kun je bij weigering een verzoek bij de Beroepsinstantie formuleren. Let er wel op dat je het hoger beroep indient binnen de 30 dagen na de weigering tot inzage.

Hoe zit dat nu met het voordelige belastingregime van auteursrechten? Is daar al een eenduidig antwoord op? En moet ik me zorgen maken nu de fiscus blijkbaar met een jacht op journalisten is begonnen?

Wat auteursrechten en fiscaliteit betreft heeft de FOD Financiën nog altijd geen eenduidig antwoord gegeven. Wel blijkt steeds duidelijker dat freelancers die hun inkomsten aangeven als 100% auteursrechten (en dus geen 'gewone' inkomsten uit prestaties meer hebben) bij een fiscale controle worden teruggefloten door de belastingcontroleur.

In een aantal belastingkantoren wordt een verhouding 70% baten en 30% auteursrechten aanvaard. Dat strookt met een protocol dat de VVJ en de Vlaamse krantenuitgevers hebben ondertekend. Elders lijken fiscale instanties aan te sturen op een

maximaal aandeel van 25% auteursrechten in de vergoedingen van journalisten. Zo luidt alvast een beslissing van de Dienst voor Voorafgaande Beslissingen (DVB) van Financiën met betrekking tot journalistenlonen in een Franstalige CAO. Weer andere kantoren verwerpen dan weer de minste omzetting in auteursrechten, en corrigeren naar een aangifte in 100% werkvergoeding. Dat blijkt met name in Wallonië het geval voor diverse freelancers. Die journalisten zijn daar wel tegen in het geweer getrokken, gesteund door de AJP (Franstalige zusterorganisatie van de VVJ). Inderdaad, minstens een deeltje van de journalistieke vergoeding betreft het laten publiceren van teksten en/of foto's, en is dus wel degelijk auteursrecht.

Belangrijk: de betwisting gaat altijd over het eerste gebruik van het werk: in welke mate is er betaling voor prestaties en in welke mate voor het recht op publiceren van tekst of foto's? Bij een betaling voor hergebruik daarvan is er geen discussie: dan is er geen nieuwe arbeid geleverd, de betaling geldt louter voor de herpublicatie en is dus 100% auteursrecht.

Nog een ander onderscheid: als je als freelancer *opdrachten* uitvoert voor een krant of weekblad, dan is de fiscus geneigd om veel van de betaling te beschouwen als 'inkomsten uit baten' en weinig als 'auteursrecht'. Heb je op *eigen initiatief* een reportage gemaakt, die je vervolgens probeert ergens te verkopen, dan heb je meer kans dat dit fiscaal gezien wordt als een betaling voor het recht op publicatie (= auteursrecht). Het is dus duidelijk geen zwart-witverhaal. Er blijft altijd ruimte voor interpretatie. Aan te raden is een contract te maken met je uitgever(s) waarin duidelijk is aangegeven hoeveel procent van de betaling geldt voor het gepresteerde werk en hoeveel voor je auteursrechten.

Ook het journalistieke gebruik van drones valt onder de luchtvaartregels. (foto Epa-Belga)

Op vraag een redactiechef heb ik onlangs een drone laten opstijgen met het oog op enkele luchtbeelden van een marktplein waar een massa mensen naar een WK-match van de Rode Duivels kwamen kijken. Amper een paar minuten na de lancering beval de politie me het toestel aan de grond te zetten, en nu moet ik bij haar langs voor een verhoor. Wat te doen?

De strenge luchtvaartregels maken het private gebruik van drones boven publieke plaatsen inderdaad problematisch. Dat geldt ook voor journalisten.

Om te beginnen toch eens kortsluiten met je opdrachtgever of hij je niet kan bijspringen. Uiteindelijk kwam het initiatief toch van daar.

Belangrijk is dat je je ondervragers ervan kunt overtuigen dat het toestel technisch aan alle eisen voldeed. Zeg daarnaast dat de beeldopnames een zuiver journalistiek doel hadden, namelijk berichtgeving over een maatschappelijk relevant gegeven. Beklemtoon verder dat het enkel de bedoeling was een totaalbeeld te nemen, en niet in te zoomen op specifieke personen. Daarmee is er van een inbreuk op de privacy geen sprake.

Voor dergelijke problemen biedt de VVJ overigens een groepsverzekering aan, die gerechtelijke bijstand en beroepsaansprakelijkheid dekt. Ze kost slechts 109,25 euro per jaar en waarborgt de journalist in een geval als dit ook de bijstand van een advocaat. Zeker als het tot een dagvaarding komt is dat aangewezen.

Ik werk al drie jaar voor een dagblad, als eindredacteur via een uitzendkantoor. Elke maand ontvang ik een C4. Als ik nu zou opstappen bij die krant, kan ik dan aanspraak maken op stempelgeld?

Wie werkt via een uitzendkantoor, is formeel gezien een werknemer van dat uitzendkantoor. Als men via dat uitzendkantoor geen werk meer krijgt aangeboden, dan heeft men normaliter recht op een werkloosheidsuitkering (als men aan al de voorwaarden daarvoor voldoet). Wie uit eigen initiatief stopt met werken, heeft in principe geen recht op een werkloosheidsuitkering.

Financieel gezien is het dus het interessantst om voort te werken, tot men geen contract meer krijgt aangeboden of tot

men op het einde van de maand een C4 krijgt. Met een C4 kan men dan een aanvraag indienen om een werkloosheidsuitkering te krijgen.

Overigens is het een laakbare praktijk van die krant om mensen gedurende drie jaar via een uitzendkantoor aan het werk te zetten. In principe zou dat een gewoon arbeidscontract moeten worden zijn.

Ik ben zelfstandig journalist in nevenberoep. Kan ik als nevenberoeper ook intekenen op de verzekering 'gewaarborgd inkomen'?

De groepsverzekering 'gewaarborgd inkomen' is open voor alle freelancejournalisten die lid zijn van de VVJ. Ook zelfstandigen in bijberoep kunnen aansluiten, mits ze aan de volgende voorwaarden voldoen:

- 1) te verzekeren rente minimum 8000 euro;
- 2) minimum 3 jaar bezig in het statuut zelfstandige in bijberoep;
- 3) bewijs leveren van de inkomsten van de laatste drie jaar.

Meer informatie over de verzekering gewaarborgd inkomen voor zelfstandige journalisten kan men vinden op onze website: <http://www.journalist.be/verzekeringen/gewaarborgd-inkomen>.

Ik ga binnenkort met pensioen. Hoe zit dat met dat aanvullende pensioen voor beroepsjournalisten? Moet ik iets bijzonders doen?

In principe moet je bij de aanvraag van je pensioen als beroepsjournalist niets bijzonders doen. De Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) wordt verondersteld over alle gegevens te beschikken en direct zelf je pensioensupplement mee te rekenen.

Vanzelfsprekend kan het nooit kwaad zelf te checken of alles correct verloopt. Pro memorie: je hebt recht op het aanvullende pensioensupplement voor elk jaar dat je erkend beroepsjournalist was en tegelijk in loondienst werkte. Voor elk van die jaren komt er dan 33% van het gewone werknemerspensioen bij.

Contacteer het VVJ-secretariaat als er complicaties rijzen. Met de Pensioentoren zoeken we dan naar de oplossing.

Trofee Jan Van Hemeledonck voor beste culinaire journalistiek

Culinaire kritiek is een vak apart. Een echte culinaire journalist gaat tewerk als een echte chef. Subtiel, met gevoel en respect, maar altijd kritisch. Met stijl, maar streng waar nodig. In die gedachte wordt de *Trofee Jan Van Hemeledonck* uitgereikt. Dat gebeurt straks voor de eerste keer op 14 oktober 2014, voor de beste gastronomische journalistieke bijdrage van 2014.

Op 14 oktober 2012 verloor Vlaanderen één van zijn grootste culinaire journalisten: Jan Van Hemeledonck. Ruim 20 jaar schreef Jan over gastronomie. Hij was medebedenker en auteur van de succesvolle *Knack*-restaurantgids, schreef recensies voor onder meer *Diners Club* en *Culinair Ambiance*, had een gerespecteerde column in *Sabato*, en hij tekende samen met Belgische chefs voor diverse kookboeken.

Gastronomische journalistiek vergt enerzijds productkennis en culinaire expertise, maar net zozeer taalvaardigheid en schrijftalent. Een echte culinaire recensent beschrijft en beoordeelt, zonder zijn lezer per sé te willen beïnvloeden. Precies daarom verdient deze discipline binnen de journalistiek, extra aandacht en erkenning.

Wat komt in aanmerking ?

Elke in Vlaanderen gepubliceerde culinaire journalistieke bijdrage: columns, restaurantbesprekingen, culinaire reisverslagen, portretten van chefs of restaurants – en dit zowel in print als audiovisueel.

De inzendingen moeten uiterlijk op 1 oktober 2014 gestuurd worden naar het emailadres trofee.janvanhemeledonck@gmail.com

Hoe gebeurt de selectie ?

De inzendingen worden geëvalueerd door een jury van culinaire experts en deskundigen. Zij beoordelen alle bijdragen op vakkennis, deskundigheid, verhaalkunde en taalvaardigheid.

De juryleden zijn Lutgard Van Wayenberghe, Mireille Schepers, Geert Van Hecke, Johan Seegers, Wouter Vandenhoute, Dirk De Prins, Tony Mary en Steve Stevaert. Zij zullen samen met Marc van Impe, Thomas Van Hemeledonck, Lidia Van Hemeledonck en Jozef Colpin het panel vormen. Het secretariaat wordt waargenomen door ere-magistraat Jozef Colpin.

De jury zal één journalist(e) bekronen met de trofee.

Bart DOBBELAERE: 'deredactie.be is geen eerlijke concurrentie'

Monica Moritz

Bij velen staat hij bekend om zijn prettig ironische pen, een bakken van lichtvoetigheid in de soms wat zware klei die *De Standaard* dagelijks serveert. Achter de schermen is Bart Dobbelaere (47) ook nieuwsmanager van *DS Avond*, een online verwenbijlage op tabletformaat die in april vorig jaar werd gelanceerd. Een (lichtelijk te laat) verjaardagsinterview.

De Journalist: Je studeerde Germaanse ?

Bart Dobbelaere: "Ja, Germaanse filologie, dat bestond in die tijd nog. En nu ga je me zeker ook vragen of ik toen al droomde van journalistiek? Maar nee, ik was toen absoluut nog niet van plan om journalist te worden. Schrijven en taal, dat interesseerde mij wel, en ik heb ook meegewerkt aan het schoolkrantje en later aan het Leuvense studentenblad *Veto*. Maar na mijn studies ben ik door puur toeval bij *Teletekst* terechtgekomen. Ik volgde toen een cursus Frans omdat ik dacht dat ik die taal moest beheersen om het ergens te brengen in dit land. Daar ontmoette ik iemand die me vertelde dat er bij *Teletekst* nood was aan sportverslaggevers. Ik heb dan een sollicitatiebrief naar de VRT geschreven waarin stond dat ik de redactie wilde 'vervoegen' (*lacht*), en ze hebben mij aangenomen! Toen VTM ook met *teletekst* begon, ben ik daar nog een half jaar gaan werken. En dan, in 1996, kon ik bij *De Standaard* aan de slag."

Hoe ging dat?

"Ik had bij *De Standaard* gesolliciteerd terwijl ik nog bij VTM was, en ben in dienst genomen om er de tv-gids samen te stellen en er stukjes over televisieprogramma's te schrijven. Ik volgde daar toen de beroemde Huib Dejonghe op. Maar dat waren toch andere tijden. De man was bijvoorbeeld nauwelijks naar een persconferentie van VTM geweest en *De Standaard* vond dat het tijd werd om meer aandacht te besteden aan televisie. De kijkcijfers van bepaalde programma's schoten de hoogte in en dat mocht best eens in de gazet staan. Zo heb ik na de eerste uitzending van *Schalkse Ruiters* een interview met Bart De Pauw en Tom Lenaerts gedaan. Die waren toen vereerd om in *De Standaard* te staan (*lacht*), daar zullen ze nu wel van teruggekomen zijn."

Eigenlijk lag je dus mee aan de basis van de entertainmentjournalistiek in *De Standaard*?

"Dat klinkt natuurlijk niet zo mooi: 'entertainment'. Maar soeit, het waren de begindagen van Bert De Graeve. Er was een zware concurrentie tussen VTM, de nieuwe VRT en dat half-Engelse zendertje, VT4. Ook *De Standaard* wist toen dat de overstap van Jacques Vermeire van de VRT naar VTM meer was dan een onbelangrijk entertainment-nieuwtje, het kreeg zelfs een plaatsje op de front. Er stond toen wel meer op de front dan nu (*lacht*). Later, toen de aparte tv-gids verdween,

werd er elke dag een hele bladzijde aan de media gewijd. Toen ben ik, omdat ik *zoo* goed was, overgestapt naar de reportagecel binnenland, die toen gloednieuw was. En een tijdje later trok ik naar de Wetstraat. Daar heb ik lang gewerkt. Uiteindelijk ben ik in een 'leidend segment' terechtgekomen: chef binnenland, adjunct-hoofdredacteur en nieuwsmanager – zoals ze dat nu noemen. Toen Peter Vandermeersch is overgestapt, werd ik chef online. Ach, ik heb zoveel gedaan. Lang geleden had *De Standaard* ook een pagina waar ruimte was voor luchtige stukjes, en af en toe kon ik daar, naast mijn Wetstraatactiviteiten, fictieve en humoristische verhaaltjes kwijt. Dat waren eerder cursiefjes, want ik ben niet zo'n meningemachine. Ik denk niet: allemaal opzij, nu ga ik hier *mijn* opinie verkondigen! Ook nu nog probeer ik op een ludieke, vriendelijke manier af en toe iemand een beetje te jennen, maar frontaal aanvallen of tackelen doe ik niet of nauwelijks."

Ben je toch nooit bang om te scherp uit de hoek te komen?

"Nee, ik ben gewoon een lieve jongen – maar maak daar nu niet de titel van. Ik heb een tijdje als adjunct-hoofdredacteur ook het commentaarstuk geschreven van de krant, maar dat past minder bij mijn persoonlijkheid, om in naam van de krant te verkondigen hoe de vork precies aan de steel zit. Ook in *DS Avond* schrijf ik nu trouwens

weer gewone journalistieke stukken. Een vaste columnist ben ik geenszins. Er zijn al genoeg columnists, niet?"

Een *reaguurder* noemde jou eens een meester in 'colle-geljongenshumor'. Kun je tegen kritiek?

"Tja, toen ik hier nog maar pas werkte en nog faalangst had, had een lezer het ook altijd maar over mijn 'opstelletje'. Dat kwam behoorlijk hard aan, moet ik zeggen. Ik ben het zelfs nooit vergeten (*grijnst*). Iedereen zegt van zichzelf graag dat ie goed tegen kritiek kan, maar het is toch leuker om er geen te krijgen. Een paar kwaai reacties, tot daaraan toe, maar als iemand je ironische stukjes wegruift als flauwe collegehumor... Tja, dan heeft die mens misschien gelijk – ook al hoeft ik het er natuurlijk niet mee eens te zijn."

In april vorig jaar zijn jullie met een nieuw project gestart, *DS Avond*.

"Ja, en ik dacht nog wel dat dit het grote verjaardagsinter-

'Ik ben gewoon een lieve jongen.'

(Foto MM)

view was! Het concept is ontworpen voor tablets en laptops, en is eigenlijk een bijlage die je 's avonds krijgt, om 17 uur als je thuiskomt. Wij noemen dat het dessert, een aangenaam supplement voor abonnees. Het zijn zowat twintig pagina's met de beste foto's van de dag, interactieve grafieken, filmpjes, een samenvatting van het nieuws en dan een paar items die wat langer zijn uitgewerkt, maar niet te zwaar op de hand. We hebben natuurlijk eerst aan de lezer gevraagd of hij behoefte heeft aan een soort avondkrant, en dat bleek niet het geval. De lezer denkt vlug: *mannekes, wij krijgen amper uw krant uitgelezen, kom nu asjeblief niet af met nog een gazet en dan nog 's avonds, als we voor de televisie gaan zitten*. Daarom hebben we gekozen voor een verpozend concept, met stukken die je kunt lezen terwijl je selectief naar het tv-journaal kijkt of Facebook aanklikt. Onze verhalen zijn in kleine, handige hoofdstukjes onderverdeeld, zodat je je lectuur even kunt onderbreken als je partner zijn of haar belevenissen van de dag vertelt, zonder daarna alles vanaf het begin te moeten herlezen."

Jullie vangen met dat nagerecht om en bij de 12.000 lezers, volstaat dat?

"Nee, daar kun je niet van leven. Maar momenteel is het een investering die we in de markt zetten als een *extraatje*. Kijk, bij ons in Diest is er een fantastisch ijscafé waar je alleen *crèmekes* kunt eten, en dat draait ook goed! Maar *DSA* moet zo goed zijn dat je het gevoel hebt: zonder dessert ben ik eigenlijk niet op restaurant geweest. Het is een evenwichtsoefening: wij willen de mensen geen onnozele verhaaltjes opdissen die nergens over gaan, maar hen ook niet platslaan met informatie. We willen net voor de hele tv-machine op gang komt ons voetje zetten."

Dat is wel iets anders dan voor een gewone krant of website werken?

"Als je voor de krant werkt, stel je andere vragen. De geïnteresseerde lezers zijn al op de hoogte van wat er die dag is gebeurd, en dan ga je dat nieuws analyseren vanuit andere invalshoeken. De website daarentegen is gefocust op het nu. Maar onze website is inhoudelijk altijd al iets ruimer geweest dan louter snelle info. Naast de nieuwsberichten krijg je bij ons de toegevoegde waarde van artikelen uit de papieren krant. Zo hebben we ook wel veel te veel gratis weggegeven uit de krant. In het begin was dat een goeie *policy*, omdat je daarmee nieuwe lezers naar de website en naar de krant lokt. Maar op de duur kwam onze hoofdredacteur te veel mensen tegen die zich niet meer abonneerden, omdat alles toch al op de website stond. De kranten weten intussen dat ze de mensen *miskweekt* hebben door veel journalistiek gratis weg te geven, en gratis bestaat niet, nu Steve Stevaert ook niet meer bestaat. Vandaag trekken alle kranten geleidelijk een betaalmuur op. Al is dat een beetje een vies woord. Wat we doen is dit: we tonen heel duidelijk een aantal stukken op de site die mensen alleen kunnen lezen als ze een abonnement nemen. We geven ze goesting."

Zodat we nu op de website enkel nog wat copy-paste-journalistiek krijgen...

"Een deel van dat nieuws komt van Belga, maar webredacteurs

moeten ook buitenlandse sites scannen en andere nieuwsbronnen. Meer en meer doen ze ook aan eigen nieuwsgaring. Eigenlijk schrijven ze haast continu stukken. Daar wordt soms op neergekeken, ten onrechte. Websitejournalisten werken ongelooflijk hard, de hele dag door. De krantenjournalist begint bij wijze van spreken om 11 uur, leest zijn gazetten, drinkt koffie, belt een beetje rond, drinkt nog een koffie en babbelt veel met zijn collega's over de toestand in de wereld. Pas in de late namiddag begint die aan zijn stuk en is dan enorm gestresseerd omdat hij het beste stuk van de hele wereld gaat maken. Dat hoeft een onlinejournalist niet te doen, maar die moet wel constant de site voeden en dat is niet te onderschatten. Gaat het soms mis en belandt een niet genoeg gecontroleerd artikel op de site? Dat kan, en dat is niet goed. Maar ik heb andere media ook fouten zien maken. Waarmee ik niet wil zeggen dat het moet kunnen; niemand maakt graag fouten. Maar, en dat moet er toch ook efkes uit, we zitten in Vlaanderen ook opgescheept met *deredactie.be*, een door de overheid gesponsorde rivaal van formaat. Chapeau voor de gasten die daar goed werk leveren, maar dat is geen eerlijke concurrentie. Zelfs de prettige extraatjes die commerciële sites aanbieden – een sportquiz bijvoorbeeld – of nieuwsberichten in de marge en zelfs opiniestukken: de openbare omroep brengt het allemaal op zijn site. U mag me altijd vertellen waarom dat moet. De papieren markt is geen groeiemarkt en voor de kranten is die digitale poot belangrijk. Maar dan moeten opboksen tegen een door belastingen gesubsidieerde omroep (*zucht*). In het kleine Vlaanderen heeft een krant zijn online bezoekers broodnodig."

Intussen publiceert ook *De Standaard* steeds meer commerciële human interest om lezers te lokken.

"Och, ja, het grote Siegfried Bracke-onderscheid tussen belangwekkend en belangrijk nieuws! *De Standaard* heeft te lang géén aandacht besteed aan het belangwekkende, en misschien is er daarna een hypercorrectie geweest. Maar nu hebben we toch een evenwicht bereikt. Op de ochtendvergaderingen vragen we ons echt niet af wat goed verkoopt, wel wat relevant is. En als de vrouw van een bekende Vlaming 22 uur bevalt van een doodgeboren kind, dan zit daar toch ook een ander, ernstig verhaal in. Want wat die wielrennersvrouw meemaakt, maken veel Vlaamse vrouwen mee. Natuurlijk is het niet alleen dat, wat *De Standaard* brengt. Maar hermetische en onverstaanbare stukken lezen, daar hebben onze abonnees ook niets aan."

Gaat het wat jou betreft goed met de journalistiek?

"Misschien maak ik mij minder zorgen over de toekomst van de journalistiek omdat ik werk voor een huis waar het goed gaat. Toen ik hier begon had je drie bladzijden politiek en een bladzijde samenleving. Er was geen enkele journalist bezig met asiel en migratie en heel de Dutroux-affaire was aanvankelijk in handen van *Het Nieuwsblad*, want onze binnenlandpagina's waren voorbehouden voor politiek. Vooral Peter Vandermeersch heeft toen een inhoudelijke verruiming ingezet. Maar je kan natuurlijk niet in de toekomst kijken. We zullen moeten blijven strijden om relevant te zijn én snedig. Om net te voelen waar onze abonnees behoefte aan hebben."

'Kranten hebben de mensen miskweekt door te veel journalistiek gratis weg te geven.'

Schrijf je in voor het postgraduaat Internationale Researchjournalistiek

Twee afstudeerprojecten halen de Vlaamse media

Zou je in de toekomst graag vaker eigen onderzoeksverhalen brengen? Vind je dat je best wat meer van datajournalistiek mag kennen? Speel je met het idee om een project af te werken in het buitenland?

Dan is het postgraduaat Internationale Researchjournalistiek (IRJ) je op het lijf geschreven! Vakspecialisten en ervaren onderzoeksjournalisten leren je in de praktijk hoe je een diepgravend journalistiek onderzoek opzet en van a tot z uitwerkt. Het afgelopen jaar werden twee afstudeerprojecten gepubliceerd in *De Standaard*, waarvan één op de voorpagina: *Transseksualiteit is een chronische ziekte* (23 juni 2014) en *'Ze behandelen me als een slaaf'* (7 juli 2014). Een derde zit nog in de pijplijn om gepubliceerd te worden.

Het postgraduaat is toegankelijk voor zowel professionele journalisten die meer onderzoeksjournalistieke stukken willen brengen, als voor studenten met een masterdiploma die een loopbaan in de (onderzoeks)journalistiek willen beginnen. De opleiding is goed te combineren met een voltijdse job: de lessen vallen op dinsdag- en donderdagavonden.

Lesgevers zijn, naast vele anderen, zoekexpert **Henk van Ess**, oorlogsverslaggevers **Rudi Vranckx** en **Jens Franssen**, BBC-zoekspecialist **Paul Myers**, onderzoeksjournaliste **Brigitte Alfter**, wetenschapsjournaliste **Maxie Eckert**, WOB-specialist **Brenno de Winter**, MO*-hoofdredacteur **Gie Goris**...

Alle info via www.fondspascaldecroos.org/irj

Wil je beginnen?

Mail je cv en motivatiebrief naar rafael.njotea@fondspascaldecroos.org

Geld nodig voor een mooi, maar moeilijk project?

Twee deadlines voor aanvragen in september

Er is dit jaar nog één deadline voor onderzoeksjournalisten om een werkbeurs aan te vragen bij het Fonds Pascal Decroos. Daarnaast organiseert onze overkoepelende vzw Journalismfund.eu ook nog een deadline voor haar Europese grensoverschrijdende project.

Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek – deadline 25 september

Heb je een goed idee voor een onderzoeksjournalistiek project dat binnen de reguliere media niet gefinancierd raakt? Waag je kans en dien een aanvraag in vóór **donderdag 25 september** 12u 's middags Belgische tijd. Onderzoeksjournalistieke projecten krijgen voorrang. Alle vormen van journalistiek voor de audiovisuele of geschreven pers komen in aanmerking: reportages, documentaires, reeksen, boeken...

www.fondspascaldecroos.org/aanvraag

Journalismfund.eu Cross-border grant Programme – deadline 15 september

Politiek, economie en misdaad spelen zich steeds meer op internationaal niveau af. De journalistiek doet dat nog veel te weinig. Journalismfund.eu stimuleert transnationale journalistieke samenwerkingen. Ken je een sterk onderzoeksjournalistiek verhaal dat zich in verschillende Europese landen afspeelt? Dien een aanvraag in met een buitenlandse collega vóór maandag 15 september 23u59 Belgische tijd.

www.journalismfund.eu/apply

Werkbeurzen Stichting Filip Decock

4500 euro voor journalistieke projecten over de derde wereld

De vzw Stichting Filip Decock biedt twee werkbeurzen aan (een van 3000 euro en een van 1500 euro) voor kwaliteitsvolle journalistiek over de derde wereld. Ze doet daarvoor een beroep op de expertise van het Fonds Pascal Decroos. De aanvraagperiode loopt van 1 september tot 15 oktober 2014.

Tot vorig jaar organiseerde de Stichting Filip Decock, opgericht ter nagedachtenis van radiojournalist Filip Decock, een tweejaarlijkse persprijs. Die wedstrijd wordt nu vervangen door twee werkbeurzen, waarvoor de stichting samenwerkt met het Fonds Pascal Decroos. De organisatie, de beoordeling van de kandidaturen en de selectie van winnaars van deze specifieke beurzen zijn volledig in handen van de Stichting Filip Decock. Voor de communicatie en handeling doet ze een beroep op

het grote netwerk en de expertise van het Fonds Pascal Decroos.

De oproep gaat uit naar zowel jonge als ervaren journalisten die zich kunnen profileren op een thema over de derde wereld. De speciale oproep wordt geopend op 1 september en afgesloten op 15 oktober 2014. Een aanvraag indienen doe je via het systeem van het Fonds Pascal Decroos, maar de aanvragen worden dus geëvalueerd door een aparte, door de stichting aangestelde jury.

Meer informatie via www.fondspascaldecroos.org/filipdecock.

Mens achter het nieuws

Bart STEENHAUT (chef muziek *De Morgen*): 'Mijn wieg stond naast Werchter'

Jan Backx

Ooit stelde ik met een handvol andere jonge turken een *pop-petitie* op. Om onze met opera en operette dwepende hoofdredactie attent te maken op een fenomeen dat onze krant compleet aan het missen was: popmuziek. Duizenden jongeren trokken ervoor naar drassige weiden. De bazen hoorden het in Keulen donderen. Vandaag zit Bart Steenhaut voor mij. Net 43 geworden en 'chef muziek' bij *De Morgen*.

Nee, Bart schrijft niet over de Salzburger Festspiele of over hedendaagse Von Karajans. Wel is hij een wandelende popencyclopedie. Zijn oogst na 26 jaar bedrijvigheid in de sector: zowat 6.000 concerten achter de trommelvliezen en dik 2.000 interviews. Noem een klepper uit het genre en Bart sprak ooit wel met hem of haar.

Opgroeien deed hij in Tremelo. "Da's vlakbij Werchter", merkt hij meteen op. "Als jongetje dat nog vroeg onder de wol moest, kon ik – als de wind goed zat – in de verte de muziek horen van U2, Peter Gabriel en Van Morrison. Het leek van een andere planeet te komen. Wist ik veel dat die mensen zoveel jaren later heel tastbaar tegenover mij zouden zitten. Mijn twee oudere broers dweepten ook met popmuziek en traden wel eens op in Kempense jeugdclubs. Mijn eigen jongensdromen betroffen veeleer dierenarts worden, of Formule 1-piloot. Maar wil je geloven dat ik nog altijd geen rijbewijs heb?"

Thuis werd er dikwijls geroepen: 'Zet die muziek af!' Onder meer door zijn vader, die technisch werk deed bij Sabena. Bart: "Toen ik 14 was, verhuisden we voor een drietal jaren naar Kinshasa, waar vader een gelijksoortige job kon doen voor een privéfirma. Daar overviel me een soortgelijk gevoel als in mijn oude jongenskamer vlakbij Werchter. 's Avonds hoorde ik in de verte tam-tam geroffel en Afrikaanse gezangen. Mijn oren werden verliefd op wereldmuziek. Tegelijk zag ik ook de sombere kanten: mensen die vlakbij het stadscentrum vegeteerden en crepeerden in kartonnen dozen." Ook voor de rest was Zaïre geen pretje: plots alle vrienden kwijt. "Gelukkig zaten aan de luchtvaartjob van mijn vader ook *free tickets* vast voor het pendelen naar België. Ik maakte er gretig gebruik van. Het was de tijd van Robert Smith en The Cure. Punk, New Wave... Als het maar donker en zwart was. Ik liep toen ook zo uitgedost rond."

Terug in België studeerde Bart een paar jaartjes commu-

nicatie aan de VUB, en zowat even lang aan het RITCS. "Ik had een enorme dorst naar cultuur", vertelt hij. Ondertussen vond hij ook stilaan zijn professionele draai. "Als laatstejaars middelbaar pende ik al stukjes voor *De Morgen*. Mijn oudste broer werkte er als redacteur. De krant zat toen nog in de Brogniezstraat in Brussel, vlakbij mijn studentenkot. Muziek én schrijven lagen me meer dan de studieboeken. Voor een jongmens is de ratio dan ver zoek."

Zijn eerste job was het openingsconcert van Tracy Chapman, die in de Amsterdamse STOPERA de aftrap gaf van haar wereldtournee. "Ik daar naartoe, rillend van 39 graden koorts.

Een beetje bang mijn kopij ingeleverd en zie... ze waren content! Ik was nog geen 18 toen ik met Dave Stewart van The Eurythmics sprak. Hij was in de wolven omdat hij die nacht liefst drie nieuwe nummers had geschreven. Lichtjes euforisch nam hij me mee naar zijn hotelkamer om het net ingeblikte materiaal in avant-première te laten horen. Onvergetelijk moment."

Maar een *worst experience* heeft hij ook. "Tja, dat waren The Sisters of Mercy. Ik had netjes tachtig vragen voorbereid. Na een kwartiertje waren ze daar doorheen gejaagd en werd ik terug op de keien gezet."

Waarom *De Morgen*, wil ik nog weten. "Bij mijn entree als tiener beleefde ik er de romantische periode", legt Bart uit. "Met figuren als Paul

Goossens en Max Borka. Ik kreeg er ook respect voor het ambacht, het werk in het drukkersatelier. Toen het magazine *Bonanza* uit de grond werd gestampt en daar een topploeg aantrad, ben ik wel even daar gaan werken. Plots een mooi salaris, eigen opdrachten kiezen. Met Anouk gaan praten, bijvoorbeeld. Maar toen ging *Bonanza* ter ziele, en heb ik wat ommetjes moeten maken. Ik kreeg een aanbod van *Het Laatste Nieuws*, schreef wat voor *TV-Express*, maar uiteindelijk kwam ik via Rudy Collier toch weer bij *De Morgen* terecht. Het voelde als thuiskomen."

"Bij *De Morgen* heb ik een resem hoofdredacteurs zien passeren, maar altijd heb ik me ver van de klikjesvorming gehouden. Als muzikman had ik daar overigens geen tijd voor, net zomin als mijn vaste fotograaf Alex Vanhee. Mijn kijk op de evolutie van ons vak? Te veel ervaring wordt aan de deur gezet, de marketing dicteert te veel. Journalisten worden ook snel cynisch. Als ik dat bij mezelf vaststel, stop ik ermee."

Onder embargo

Na Krant in de Klas, het project waarmee de dagbladuitgevers jongeren proberen te sensibiliseren voor hun nieuwsmerken, gaat nu ook **VTM** de hert op om zichzelf te promoten. Vanaf november kunnen scholen en verenigingen een ploegje van *VTM Nieuws* boeken. Een hoofdredacteur, een nieuwslezer en één of twee journalisten komen dan uitleggen hoe het nieuws wordt gemaakt.

Op 13 augustus vierde de **Gazette van Detroit** zijn honderdjarige jubileum. Dat is een tegelijk Nederlands- en Engelstalige publicatie voor de Vlaamse immigranten in Noord-Amerika. De *Gazette van Detroit* werd gesticht door Camille Cools. Meer info op www.gazettevandetroit.com.

In het begin van de zomer is **Leo Siaens**, oud-hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws*, overleden. Hij werd 85. Siaens begon zijn carrière als proeflezer bij *HLN* en klom op tot hoofdredacteur. In 1988 ging hij met brugpensioen.

Siaens bleef wel lid van de Raad Het Laatste Nieuws, de stichting die waakt over de redactionele lijn van de krant. Tevens was hij een tijdlang voorzitter van het **Instituut voor de Journalistiek**, de vormingsinstantie die in de schoot van de journalistenvereniging AVBB werd opgericht en nu nog avondopleidingen organiseert in samenwerking met Syntra.

Ook overleden: **Germaine Thys**. Zij werd 70 en verwierf bekendheid als gerespecteerd moderedactrice. Thys schreef onder meer voor *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg*.

Sergio Destino heeft, na drie jaar Belga en vijf jaar TV Limburg, de journalistiek ingeruild voor het woordvoerderschap. Hij is nu pers- en communicatieverantwoordelijke van Unizo-Limburg.

Mehmet Koksai, Brussels journalist en bestuurslid van onze Franstalige zustervereniging AJP, mag de VS niet meer in. Groot was zijn verwondering toen hij, vlak voor een trip naar Amerika, vernam dat zijn visum én dat van zijn gezin waren ingetrokken.

Ook na fel aandringen van de AJP weigert de Amerikaanse ambassade te verduidelijken waarom de visa zijn geweigerd. Vertrouwelijk en geheim, wordt gezegd. Mehmet Koksai zelf heeft het raden naar het reisverbod. Is het zijn Turkse achternaam? Of misschien het feit dat hij met de **Europese Federatie van Journalisten (EFJ)** campagne voert tegen uitgerekend overdreven repressieve controle van journalisten in het kader van anti-terrorismebeleid?

Hoe zit dat nu bij de **VVOJ**, met die betaalde opdrachten – voor trainingen en voor

het gesubsidieerde project Medialab – die naar enkele bestuursleden en de directeur zijn gegaan? Het VVOJ-bestuur oordeelde op 4 juni dat de gevolgde procedures nader onderzoek verdienen, en daarvoor is nu een onafhankelijke expertencommissie aangesteld.

Die bestaat uit Willibrord Davids, oud-voorzitter van de Hoge Raad der Nederlanden, Germ Kemper, voormalig deken van de Amsterdamse Orde van Advocaten, en **Flip Voets**, gewezen secretaris-generaal van de Vlaamse Raad voor de Journalistiek. De onderzoekscommissie wordt ook gevraagd om aanbevelingen te formuleren voor transparantere procedures in de toekomst.

Overigens bij deze een **correctie** op wat we op deze plek in onze vorige editie meldden over de perikelen bij de VVOJ. Verkeerdelijk kunnen we de indruk hebben gewekt dat de opdracht en de subsidie voor het maken van de website *Medialab* enkel aan voorzitter Henk van Ess zouden zijn gegeven. Aan Medialab hebben echter steeds diverse journalisten meegewerkt. Tegelijk kon het uitschijnen dat Henk van Ess zichzelf daarbij beschouwde als “de enige expert die op dat moment de klus kon klaren”. Die woorden zijn evenwel nooit door van Ess zelf gebruikt. Met onze excuses voor de verwarring.

SCHEEF BEKEKEN

“Net zoals een minuscuul wondje toegang verschaft tot de rest van ons lichaam, is maar één zonnevlam, één spade of één slim stukje code voldoende om het internet plat te leggen. Dat zou onze economie en maatschappij enkele decennia terug naar het verleden katapulteren. Want samen met onze connectiviteit met de wereld, verdwijnen dan ook alle data die we de afgelopen jaren creëerden. De inhoud van 3,3 miljard websites vol informatie verdwijnt voorgoed.”

Bart Van der Leenen, zaakvoerder van communicatiebedrijven, op *derelectie.be*

“Ik vond dat enkele zaken wel wat meer nuance verdienden.”

Pol Van den Driessche over zijn poging om enkele kritische passages over hem op zijn Wikipedia-pagina aan te passen, in *Het Nieuwsblad* van 8 augustus 2014

“Ik ben altijd alleen op reis. Als reizend fotograaf ben je heel eenzaam – wat goed is om te fotograferen. Ik vind het helemaal niet erg om mij eenzaam te voelen. Eenzaamheid is een *schoon* gevoel.”

Persfotografe Bieke Depoorter, sinds kort *associate member* van het fotoagentschap Magnum, in *De Tijd* van 9 augustus 2014

“We blijven investeren in het drukken en verdelen van papieren kranten omdat we ook nog iets te verdedigen hebben. De Persgroep heeft enkele duizenden mensen in dienst, en dus mogen we geen al te roekeloze beslissingen nemen. Wat niet wil zeggen dat we alles bij het oude laten. Tegenwoordig hebben we het al niet meer over krantentitels, maar over merken met een papieren en een digitale component. Kom over twee jaar nog maar eens kijken: dan zullen kranten er helemaal anders uitzien.”

Paul Daenen, uitgever-directeur bij De Persgroep, in *Knack* van 20 augustus 2014

“De VRT mag niet marktverstrend werken, maar zijn opdracht wordt pas gerealiseerd als de Vlaamse mediagebruiker kijkt, luistert, surft. Het succes van de openbare omroep is velen een doorn in het oog, maar het toont dat hij wordt gewaardeerd en dingen brengt die mensen blijkbaar elders niet vinden.”

23 professoren communicatiewetenschappen in een open brief gepubliceerd op 21 augustus 2014

“Net als vele andere media heeft deze krant beslist om de videobeelden van de onthoofding van James Foley niet te tonen, op een gestileerd beeld na. Een kwestie van respect en smaak, maar erg veel maakt het eerlijk gezegd niet uit. Traditionele media zijn allang niet meer de enige media, en de beelden zijn toch verspreid geraakt.”

Bart Eeckhout in *De Morgen* van 21 augustus 2014

IN DE VUURLIJN

VVOJ Conferentie Onderzoeksjournalistiek 2014

7 en 8 november 2014
Hogeschool West-Vlaanderen
KORTRIJK

De VVOJ conferentie onderzoeksjournalistiek is hét jaarlijks evenement voor alle journalisten die verdieping in hun vak zoeken, nieuwe technieken willen leren, en geïnspireerd willen worden om kritische en diepgravende journalistiek te blijven bedrijven. Ook als zij en hun vak onder vuur komen.

Dit jaar speciale aandacht voor waarheidsvinding in tijden van oorlog en crises. **Extra op 6 november:** exclusieve excursie naar de slagvelden van de Grote Oorlog, of een datajournalistiek boot camp voor gevorderden / beginners.

Programma-informatie en aanmelden via www.vvoj.be

